

1 **לְאִשְׁתָּא תִּלְתָּא** – לרפואת שחפת שלישית, כלומר שבאה על  
2 האדם כל שלשה ימים, לִיְיִתִּי שְׂבֻעָה סִילְוִי – יביא שבועה ענפים  
3 קטנים מִשְׂבֻּעָה דִּיקְלִי וְדִקְלִים, וְשְׂבֻעָה צִיבִי וְקִיסְמִים מִשְׂבֻּעָה  
4 בְּשׁוּרִי – משבע קורות, וְשְׂבֻעָה סִיבִי וְיִתִּידוֹת מִשְׂבֻּעָה גְּשׁוּרִי  
5 וְגִשְׁרִים, וְשְׂבֻעָה קִמְיִמִי – ושבע מידות אפר מִשְׂבֻּעָה תַּנּוּרִי  
6 וְתַנּוּרִים, וְשְׂבֻעָה עֶפְרִי – ושבע מידות עפר מִשְׂבֻּעָה סִנְרִי – חורים  
7 שבמשקוף שציר הדלת סובב בהם, וְשְׂבֻעָה בּוּפְרִי – ושבע מידות  
8 זפת שמזפתים בו את הספינות מִשְׂבֻּעָה אֶרְכִּי – משבע ספינות,  
9 וְשְׂבֻעָה בּוּנִי בְּמִנִּי וְגִרְעִי כְּמוֹן, וְשְׂבֻעָה בִּינִי – ושבע שערות  
10 מִדִּיקָא דְּכִלְכָּא קָבָא – מִזֶּקֶן כֹּלֵב זֶקֶן, וְלִצְיִירֵיהּ בְּחִלְלָא דְּבִי  
11 צִוְיָא – ויצרם בחלל בית הצואר תחת גרונו בְּנִירָא בְּרָקָא – בחוט  
12 של שער העגול כצורת ניר.

13 הגמרא מביאה רפואה לחולי הקדחת: **אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, לְאִשְׁתָּא**  
14 **צְמִירָתָא** – לרפואת חולי הקדחת המחמם את הגוף, לִישְׁקֵל סְבִינָא  
15 **דְּכִילָא פְּרִזְלָא** – יטול סכין שכולו ברזל, וְלִיזֵל לְהִיכָא דְּאִיכָא  
16 וְרִידָנָא – ולך למקום שיש בו סנה, וְלִקְטֹר בֵּית נִירָא בְּרָקָא –  
17 ויקשור בו חוט שער העגול כצורת ניר, וְיִזְמָא קָמָא לִיְחִירֹק בֵּית  
18 **פּוּרְתָא** – וביום הראשון יחרוץ בסנה מעט **וְלִימָא** – ויאמר את הפסוק  
19 (שמות ב ג) **וְיָרָא מִלֶּאֱלֹהִים ה' אֵלָיו וְגו'** בְּלִבָּת אֵשׁ מִתּוֹךְ הַסֶּהַר וְיָרָא וְהִנֵּה  
20 הַסֶּהַר בָּעַר בָּאֵשׁ וְהַסֶּהַר אֵינֶנּוּ אֲכָל, וְלִמְחֹר יֵלֶךְ שׁוֹב וְלִיְחִירֹק בֵּית  
21 **פּוּרְתָא** – ויחרוץ בו מעט, וְלִימָא – ויאמר את הפסוק הבא (שם פסוק א)  
22 **וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶסְתֵּר נָא וַאֲרָאָה אֶת הַמֶּרְאָה הַגָּדֹל הַזֶּה מִדּוּעַ לֹא**  
23 **יָבֵעַר הַסֶּהַר,** ואומר פסוק זה משום סופו 'מדוע לא יבער הסנה',  
24 כסגולה שלא תשלט בו אש הקדחת, וְלִמְחֹר יֵלֶךְ שׁוֹב וְלִיְחִירֹק בֵּית  
25 **פּוּרְתָא** – ויחרוץ בסנה מעט, וְלִימָא – ויאמר את הפסוק הבא (שם ג)  
26 **וְיָרָא ה' בִּי סֵר לְרֹאשׁוֹ וְגו'** וְיָקָר אֵלָיו אֱלֹהִים מִתּוֹךְ הַסֶּהַר וַיֹּאמֶר  
27 מֹשֶׁה מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר הַגִּנִּי, שְׁחֲלֹשׁן 'כִּי סֵר' מרמז בכך שיסור ממנו  
28 החולי.

29 הגמרא מביאה שאלה על כך: **אָמַר לִיה רַב אֲחָא בְּרִיה דְּרַבָּא לְרַב**  
30 **אֲשִׁי, וְלִימָא** – ויאמר בתוך ימים אלו גם את הפסוק (שם ג) **וַיֹּאמֶר**  
31 **אֵל תִּקְרֶב הַלּוֹם וְגו'** שֶׁל גְּעֻלָּיָה מַעַל רִגְלֵיךְ בִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֲתָה  
32 עומד עָלָיו אֲדַמֵּת קֹדֶשׁ הָאֵל, שְׁחֲלֹשׁן 'אל תִּקְרַב הַלּוֹם' מרמז שלא  
33 יִקְרַב הַחוּלִי אֵלָיו. הגמרא מקבלת את הדבר: **אֵלָא, לִיזְמָא קָמָא**  
34 **לִימָא** – ביום הראשון יאמר את שני הפסוקים הראשונים **וְיָרָא**  
35 **מִלֶּאֱלֹהִים ה' אֵלָיו וְגו', וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה וְגו', וְלִמְחֹר בֵּיוֹם הַשֵּׁנִי לִימָא** –  
36 יאמר את הפסוק הבא **וְיָרָא ה' בִּי סֵר לְרֹאשׁוֹ וְגו', וְלִמְחֹר בֵּיוֹם**  
37 **הַשְּׁלִישִׁי יֹאמֶר אֶת הַפְּסוּק הַרְבִּיעִי 'וַיֹּאמֶר ה' אֵל תִּקְרֶב הַלּוֹם' וְגו'.**  
38 הגמרא מבארת מה עושה כשמחלים ממחלתו: **וְכִי פָּסַק לִיה** –  
39 וכשהמחלה פוסקת ממנו, **לִיתְתִּיה** – ישפיל את הסנה אל סמוך  
40 לַקֶּרֶע, וְלִפְסָקִיה – ויחתכנו, וְלִימָא הֵכִי – ויאמר כך, הַסֶּהַר הַסֶּהַר,  
41 **לֹא מִשּׁוֹם דְּנִבְיָתָהּ מִכָּל אֵילָנִי** – לא משום שאתה גבוה מכל  
42 האילנות אֲשֶׁרִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂכִינָתָה עֲלֶיךָ – השרה הקדוש  
43 ברוך הוא שכִּנְתּוֹ עֲלֶיךָ, **אֵלָא מִשּׁוֹם דְּמִיבִיתָ מִכָּל אֵילָנִי** – אלא  
44 משום שאתה שפל ונמוך מכל האילנות אֲשֶׁרִי קוֹדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא  
45 **שְׂכִינָתָה עֲלֶיךָ** – השרה הקדוש ברוך הוא שכִּנְתּוֹ עֲלֶיךָ, **וְכִי הִיכִי**  
46 **דְּחִמְתִּיה אֲשָׁתָא** – וכמו שראתה האש לַחֲנִינָה מִשְׁאֵל וְעֲוִרָה,  
47 וְעֲרִיקָתָא מִן קְדָמוּהִי – וברחה מפניהם, בִּן תַּחֲמִינָה אֲשָׁתָא – כן  
48 תראה האש לַפְּלוּנִי בְּרַ פְּלוּנִי וַיֹּאמֶר אֶת שְׁמוֹ וְשֵׁם אִמּוֹ וְיַעֲרִיךְ  
49 מִן קְדָמוּהִי – ותברח מפניו.

50 הגמרא מבארת רפואות על ידי לחש לחולה בשחיין: **לְסִימָטָא** –  
51 לרפואת פצע שחין שבגופו, **לִימָא הֵכִי** – יאמר כך, בִּן בְּוִיָּה, מִסְּ  
52 מִסְּרִיא, בִּסְ בְּסִיָּה, שְׁרָלִא וְאִמְרָלִא, אֵלָין מִלְּאִכִּי דְּאִישְׁתַּלְחֹ  
53 מִאֲרַעָא דְּסָדוּם – אלו המלאכים שנשלחו מארץ סדום.

54 **וְלִאֲסָא שְׁחִינָא כְּאִיבִין** – ולרפואת שחינים כואבים, יאמר כך, בְּוִיָּה  
55 **בְּוִיָּה בְּוִיָּה, מִסְּמִסְדִּי בְּמִזֶּן כְּמִזֶּן, עֲרִיךְ בִּיד עֲרִיךְ בִּיד** – מראין  
56 כך, כלומר תעמוד במראין ולא תאדים יותר, אֲתִרִיךְ בְּךָ – מקומך  
57 כך, כלומר עמוד במקומך ולא תרחיבו, וְרַעֲיָה בְּקִלּוּשׁ – וזרעך יהא

58 כאדם שנקלט זרעו בשרירי בטנו, שלא יוליד, ואף אתה לא תצא  
59 לחוץ, וּכְפִרְדָּה דְּלֵא פְּרָה וְלֵא רַבִּינָא – וכמו פרדה שאינה פרה  
60 ורבה, בְּךָ אתה השחיין לא תִּפְרָה וְלֵא תִּפְרָה גְּנֻפִּיהּ וְגוֹפֹן  
61 דְּפִלוּנִי בְּרַ פְּלוּנִי.

62 הגמרא מבארת רפואות על ידי לחש לדברים נוספים: **לְכִיפָה** –  
63 לרפואת אבעבועות, **לִימָא הֵכִי** – יאמר כך, הֶרֶב שְׁלוּפָה, וְקָלַע  
64 נְטוּשָׁה, לֹא שְׁמִיהּ יוֹכֵב חוּלִין מְכֻאֻבִּין.

65 **לְשִׁידָא לִימָא הֵכִי** – אם הזיקו שד יאמר כך, הָוִית דְּפָקִיק דְּפָקִיק  
66 הָוִית, לִימָא תַּבְּרוּ וּמְשֻׁמָּת – מקולל וגשבר ומשומת יהא שד זה  
67 ששמו בְּרַ מִיטָא, בְּרַ מִיטָא, בְּרַ מִיטָא, כְּמוֹ שְׁמִינוּ מְרִינוּ וְאִיִּסְטָמָא.

68 **לְשִׁידָא דְּבִית הַכְּסָא** – אם הזיקו שד של בית הכסא **לִימָא הֵכִי** –  
69 יאמר לחש זה, אֲתִרְקָפִי דְּאָרִי – בראש ארי הזכר, וְאִמְרִי דְּגוּרִיָּתָא

70 – ובחוטם הלבִיאה הנקבה, אֲשִׁבְחָתוֹן לְשִׁידָאִי – מצאתי השד ששמו  
71 בְּרַ שִׁידִיקָא פְּנִדָא, בְּמִישְׁרָא דְּכִרְתִּי חֲכִמִּיהּ – בערוגת כרשין ו–מִין  
72 יִקֵּן הַפְּלָתִיו, בְּלוּעָא דְּחִמְרָא חֲמִרְתִּיהּ – ובלחי החמור הלקיתיו.

73 שנינו במשנה: **וְכִנִּי מְלָכִים יוצאים בְּזִינִי**, וכל אדם יוצא בהם, אלא  
74 שדברו חכמים בהזהר.

75 מבררת הגמרא: **מָאן תָּנָא** – מי הוא התנא הסובר שכל אדם, ואפילו  
76 עני שבישראל, מותר לצאת בפעמונים העשויים לבני מלכים.

77 משיבה הגמרא: **אָמַר רַבִּי אִשְׁעִיָא, רַבִּי אִשְׁעִיָּה הוּא, דְּאָמַר בְּמִשְׁנָה**  
78 **שְׁכָל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים הֵם,** ולכן פעמונים אלו ראויים  
79 גם לעני, ואינו מתגנה בכך שנראה כמתגאה בהם, שנחשוש משום

80 כך שמא יסירם ויבאו להעבירם ברשות הרבים, וכן אינם חידוש  
81 אצלו, שנחשוש שמא מתוך כך יבוא להתפאר בהם ולהראותם  
82 לחבירו.

83 **וְרַבָּא אָמַר,** משנתנו עוסקת בַּאֲוֹן שֶׁהַפְּעוּמֹן אֲרִיג וְ–אֲרוֹג בְּכִסּוֹתוֹ,  
84 שאינו מסירו להראותו, וְהַמִּשְׁנָה דְּרַבִּי הֵבֵל הוּא, שלדברי הכל מותר  
85 לכל אדם לצאת בפעמון באופן זה, שאין חשש שיעבירונו ברשות

86 הרבים.

### משנה

87 המשנה מביאה מחלוקת האם מותר לצאת לרשות הרבים עם דברים  
88 מסוימים לרפואה: **יוֹצֵאִין לְרִשּׁוֹת הָרִבִּים בִּשְׁבַת בְּבִיצַת הַחֲרָגוֹל**  
89 ו–מִין חֲגוּב, וְכִשְׁן שֶׁל שׁוּעָל, וְכִמְסָמֵר מִן הַצִּלּוּב – מסמר שתלו בו  
90 אדם על העץ, מִשּׁוֹם רְפוּאָה, דְּכִרְי רַבִּי מֵאִיר. וְהַכְּמִים אוֹסְרִין  
91 לצאת עם דברים אלו אֶף בַּחֹל, מִשּׁוֹם שְׂרָפוֹת אֵלּוּ הֵן דְּרַבִּי  
92 הָאִמּוּרִי, וְנֹאסְרוּ מִן הַתּוֹרָה, שְׁנֹאמַר (ויקרא יח א) **וְיָבֹדְקֵתֵיהֶם לֹא תִלְכּוּ.**

### גמרא

93 הגמרא מבארת את המחלות שמתרפאות בדברים אלו שהוזכרו  
94 במשנה: **יוֹצֵאִין בְּבִיצַת הַחֲרָגוֹל, דְּעִבְדִּי לְשִׁיחָלָא** – שעושים  
95 לרפואת כאב האוזן, ותולין אותה באזנו. וְיוֹצֵאִים בְּכִשְׁן שֶׁל שׁוּעָל,  
96 דְּעִבְדִּי לְשִׁינָתָא – שעושים לרפא את ענין השינה. ומבארת הגמרא:  
97 דְּחִיָּא – שן של שועל חי תולים לְמָאן דְּנִיִּים – למי שישן הרבה  
98 ורוצים להקיצו, דְּמִיתָא – ושן של שועל מת תולים לְמָאן דְּלֵא נִיִּים  
99 למי שאינו יכול לישן, כדי שישן. וְיוֹצֵאִים בְּכִמְסָמֵר מִן הַצִּלּוּב –  
100 מסמר שתולים בו אדם על העץ, דְּעִבְדִּי לְזוּרְפָא – שעושים לרפא  
101 נפח של מכה, ומניחים אותו עליה.

102 שנינו במשנה: יוצאים בבִיצַת הַחֲרָגוֹל וכו' מִשּׁוֹם רְפוּאָה, דְּכִרְי רַבִּי  
103 מֵאִיר, וחכמים אוסרים אף בחול משום דרכי האמורי.

104 הגמרא מבארת באיזו רפואה יש איסור של דרכי האמורי ובאיזו לא:  
105 **אֲבִי וְרַבָּא דְּאָמְרִי תְּרוּוּהוּ** – אמרו שניהם, כָּל דְּכִרְי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מִשּׁוֹם  
106 רְפוּאָה, כלומר שרפואתו ניכרת, כגון שתיתי כוס של משהק

107 המרפא, וְהַנַּחַת תַּחְבוּשַׁת עַל הַמַּכָּה, אֵין בּוֹ מִשּׁוֹם דְּכִרְי הָאִמּוּרִי.  
108 מקשה הגמרא: מדבריהם מדויק, הָאֵ – אבל דבר שאין בו מִשּׁוֹם  
109 רְפוּאָה כלומר שאין רפואתו ניכרת, כגון לחש, יֵשׁ בּוֹ מִשּׁוֹם דְּכִרְי  
110 הָאִמּוּרִי. וקשה על זה, וְהַתִּנָּא בְּבִרְיָא, אֵילִן שְׁמִשִּׁיר פִּירוּתָיו –

1 שמרוב שהוא שמן וכוחו רב פרותיו נושרים, סוֹקְרוֹ (וְצוֹכֵעַ אוֹתוֹ)  
 2 בְּסִיקְרָא – צובעו בצבע אדום, וְטוֹעְנֵנּוּ בְּאַבְנִים. מבארת הגמרא את  
 3 הטעם בעשיית דברים אלו, ואת הקושיא מכך: בְּשִׁלְמָא – אמנם מובן  
 4 הטעם שְׁטוֹעְנֵנּוּ בְּאַבְנִים, שהוא כִּי הֵיכִי דְּלִיכְחוּשׁ חִילִּיה – כדי  
 5 להכחיש כוחו שלא ישיר פירותיו, ורפואה הניכרת היא, ולכן אין בה  
 6 איסור משום דרכי האמורי, אֵלֶּא מָה שְׁסוֹקְרוֹ בְּסִיקְרָא, מֵאִי רְפוּאָה  
 7 קָעָבִיד – איזו רפואה הוא עושה, לכאורה רפואה שאינה ניכרת היא,  
 8 ומדוע אינה אסורה מחמת שיש בה משום דרכי האמורי.  
 9 מתרצת הגמרא: מה שצובעו באדום אינו לרפואה, אלא לסימן כִּי  
 10 הֵיכִי דְּלִיחְוִייה אִינְשֵׁי – כדי שיראוהו אנשים וידעו שמשיר פרותיו,  
 11 וְלִיבְעוּ עָלֶיהָ רַחֲמֵי – ויבקשו עליו רחמים שיחדל מכך. וּבְדִתְנִיָא  
 12 בברייתא לענין מצורע, נאמר בתורה לגבי מצורע (ויקרא יג מה) וְטִמָּא  
 13 טִמָּא יִקְרָא, ודורשים מכך, שצָרִיד לְהוֹדִיעַ את צַעְרוֹ שהוא מצורע  
 14 לְרַבִּים, וְזֶה יוֹעִיל לוֹ שְׂרָפִים יִבְקְשׁוּ עָלָיו רַחֲמִים שיתרפא מצרעתו.  
 15 הגמרא מוסיפה ענין הקשור לכך: אָמַר רַבִּינָא, בְּמֵאן תְּלִינן בּוֹבְסֵי  
 16 בְּדִיקְלָא – כדעת מי אנו תולים אשכול תמרים על דקל, לסימן שהוא  
 17 משיר פירותיו ויבקשו עליו רחמים, הרי זה כִּי הָאִי תִנָּא – כפי תנא

18 זה של הברייתא, הסובר שצריך החולה להודיע צערו לרבים ויבקשו  
 19 עליו רחמים.  
 20 הגמרא חוזרת לענין הרפואות אם יש בהן משום דרכי האמורי,  
 21 ומביאה ברייתא בענין זה: תַּנִּי תִנָּא בְּפֶרֶק אַמּוֹרָאִי – שנה אחד  
 22 החכמים ברייתא בפרק אחד השנוי בתוספתא (שבת פ"ז – פ"ח) בהלכות  
 23 דרכי האמורי, קָמִיָּה [לפני] דְּרַבִּי חֵיָא בְּרַ אֲבִין. אָמַר לִיה רבי חייא  
 24 בר אבין לאותו חכם, כּוּלְהוּ – כל ההלכות השנויות שם, אל תטעה  
 25 לגרוס בהן 'אין בו משום דרכי האמורי', אלא אֵית בָּהוּ מְשׁוּם דְּרַבִּי  
 26 הָאֻמּוּרִי – יש בהן איסור משום דרכי האמורי, ותגרוס בכל אחד 'יש  
 27 בו משום דרכי האמורי', לְבַר מִהֲנִי – חוץ משתי הלכות אלו שאומר  
 28 לך, שהן לבדן אין בהן משום דרכי האמורי. ההלכה הראשונה היא,  
 29 מִי שֵׁישׁ לוֹ עֵצִים בְּגֵרוֹנוֹ, מִבֵּיא מֵאוֹתוֹ הַמִּין שֶׁל הָעֵצִים, וּמִנִּיחַ לִיה  
 30 – לעצמו עַל קִדְקִדּוֹ [ראשון], וְלִימָא הָכִי – ויאמר כך, חַד חַד נָחִית  
 31 בְּלַע בְּלַע נָחִית חַד חַד, ומעשה זה אֵין בּוֹ מְשׁוּם דְּרַבִּי הָאֻמּוּרִי.  
 32 וההלכה השניה היא, לְאֻדְרָא – לסגולה שיחלץ עצם של דג שנתקע  
 33 לאדם בצינור הוֹשֵׁט [שבו עובר המאכל בגרונו], לִימָא הָכִי – יאמר  
 34 כך, נִנְעֶצֶתָא בְּמַחַט, נִנְעֶלְתָא בְּתַרִּים, שְׂיִיא שְׂיִיא – רד רד.

הגמרא מביאה מהתוספתא דברים נוספים האסורים משום דרכי  
האמורי: **הַאֹמֶר** **נֶדֶר גָּדִי** – התמול [–התגבר] מזלי וסָנוֹק לֹא – ואל  
תהא עיף אֶשְׁכֵּי וכו'שְׁכֵּי – ביום ובלילה, יֵשׁ בּוֹ – באמירה זו מִשּׁוּם  
דְּרָכֵי הָאֹמֶרִי. דעה החולקת בזה: רבי יהודה אומר, **נֶדֶר** אֵינוֹ – אין  
איסורו משום דרכי האמורי אלא לִשְׁוֹן עֲבוּדָה זָרָה, שְׁנֹאֲמֵר (ישעיה  
סה יא) **הַעֲזָרְכִים** לִדְרֹשׁ שְׁלָחַן, והקורא בלשון זו חייב משום שקרא  
בשם עבודה זרה.

איש ואשה המחליפים שמותיהם זה בזה בלילה, הוא נקרא **בְּשֵׁמָה**  
וְהָיָא נקראת **בְּשֵׁמָה**, משום נידוש, יֵשׁ בּוֹ מִשּׁוּם דְּרָכֵי הָאֹמֶרִי.  
האומר 'דִּינוּ דִּנִּי' – התחזקו חביותי, יֵשׁ בּוֹ מִשּׁוּם דְּרָכֵי הָאֹמֶרִי.  
דעה החולקת בזה: רבי יהודה אומר, אין אמירת 'דִּן' אלא לִשְׁוֹן  
עֲבוּדָה זָרָה ממש, שְׁנֹאֲמֵר (עמסו ח ד) **הַנְּשֻׁבָּעִים** פֶּאֶשְׁמַת שׁוֹמְרוֹן  
וְאֹמְרוּ חֵי אֱלֹהֵיךָ דִּן, ויש לדרוש מכך ש'דִּן' הוא לִשְׁוֹן עבודה זרה,  
והקורא בלשון זו חייב משום שקרא בשם עבודה זרה.

**הַאֹמֶר** לְעוֹרֵב את הלחש 'צֶרֶח' כשהוא קורא, וְלְעוֹרְכָתָא – ולעורב  
נקבה כשהיא קוראת אומר 'שְׂרִיקִי' [–תשרקי] וְהַחֲזִירִי לִי וְנָבִיד  
לְמוֹכָה, יֵשׁ בּוֹ מִשּׁוּם דְּרָכֵי הָאֹמֶרִי.  
**הַאֹמֶר** 'שִׁחְטוּ תִרְנְגוּלוּ' זה משום שִׁקְרָא עֲרֵכִית – שקרא כעורב,  
והאומר 'שִׁחְטוּ תִרְנְגוּלוֹתַי' זו משום שִׁקְרָא נְגֵרִית – כתרנגול זכר,  
יֵשׁ בּוֹ מִשּׁוּם דְּרָכֵי הָאֹמֶרִי.

האומר 'אֶשְׁתָּה וְאֹתִיר אֶשְׁתָּה וְאֹתִיר', כדי שתהא ברכה מצויה  
ביינו, יֵשׁ בּוֹ מִשּׁוּם דְּרָכֵי הָאֹמֶרִי.

**הַמְּבַקֵּעַת בִּיצִים בְּבֹתָל** – המבקעת בכותל קליפות ביצים שיצאו  
מהן אפרוחים, (והטח) בִּפְנֵי הַאֲפֻרוֹחִים שיצאו מהן, ועושה כן  
לניחוש שלא ימותו, יֵשׁ בּוֹ מִשּׁוּם דְּרָכֵי הָאֹמֶרִי. וכן הַמְּגִים – מערב  
לובן ביצה בקערה בִּפְנֵי אֲפֻרוֹחִים, יֵשׁ בּוֹ מִשּׁוּם דְּרָכֵי הָאֹמֶרִי.  
הַמְּקַרְתָּ לִפְנֵי האפרוחים, וְהַמּוֹנֶה שְׂבָעִים וְאַחַד אֲפֻרוֹחִין, ועושה  
כן לניחוש בְּשִׁבְלִי שְׁלֹא יָמוּתוּ, יֵשׁ בּוֹ מִשּׁוּם דְּרָכֵי הָאֹמֶרִי.  
הַמְּקַרְתָּ לְבֹתָח – לפני הכותח בעת עשייתו, לניחוש כדי שיתחזק,  
וְהַמְּשַׁתְּקָה לְעִדְשִׁים – המשתקת את העומדים סביבה בעת שנותנת  
עדישים בקדירה כדי שיתבשלו מהר, וְהַמְּצִיחוֹת לְגִירִים – בשעה  
שנותנת גריסים בקדירה כדי שיתבשלו מהר, יֵשׁ בּוֹ – בכל אחד  
ממעשים אלו מִשּׁוּם דְּרָכֵי הָאֹמֶרִי. וכן הַמְּשַׁתְּנֶה בִּפְנֵי קְדִירָתָהּ  
בְּשִׁבְלִי שֶׁתִּתְבַּשֵּׁל מִהָרָה, יֵשׁ בּוֹ מִשּׁוּם דְּרָכֵי הָאֹמֶרִי.

הגמרא מביאה ברייתא מתוספתא דבר שאין בו משום דרכי האמורי  
ומותר: אֶלֶל נֹתְנִין קִיסָם שֶׁל עֵץ הַתּוֹת החזק כחומץ ומועיל  
לבישול, וכן שְׂכָרִי וכו'כית המועילים לבישול בְּקִדְרָה, בְּשִׁבְלִי  
שֶׁתִּתְבַּשֵּׁל מִהָרָה, כיון שאין זה ניחוש אלא שתכונת דברים אלו  
למהר את הבישול. וְהַכְּמִים אוֹסְרִין בְּשִׁבְרִי וכו'כית להניחם  
בקדירה, מִפְּנֵי הַסְּכָנָה, דהיינו שחששו שמא תשאר הזוכית  
בקדירה ויבלענה באכילתו ויסתכן.

הגמרא מביאה שיש דברים הנראים כסגולה, אך אין בהם משום  
דרכי האמורי ומותרים: תָּנִין רַבָּנָן, נֹתְנִין – מותר לתת מידת פֹּל  
[–מלא אגרוף] שֶׁל מֶלַח לְתוֹךְ הַנֶּחֱר – הכלי שבו השמן והפתילה  
הדולקת, בְּשִׁבְלִי שֶׁתִּתְגַּבַּר הַלֵּהבָה בַּפְתִּילָה וְהַאִיר וְתִדְלִק יוֹתֵר,  
שאיין בכך ניחוש, אלא הוא מעשה טבע גמור, שהמלח עושה את  
השמן צלול יותר, ונמשך יותר אחר הפתילה. וכן נֹתְנִין – מותר  
להניח מִיָּם [–עפר ומים מעורבים] וְחֶרְסִית [–לבינה כתושה] תחת  
הַנֶּחֱר, בְּשִׁבְלִי שֶׁתִּתְמַתֵּן וְתִדְלִק – שתמתין מלדלוק, כלומר שידלק  
זמן רב יותר ולא יסתיים מהר, שהטיט והחרסית מצננים את השמן,  
ואינו נמשך כל כך אחר הפתילה.

הגמרא מביאה דין בענין זה: אֹמֶר רַב זֻמְרָא, הָאִי מֵאֵן דְּמִיכְסִי  
שְׂרָאָה דְּמִשְׁחָא – דמכסה את הנה של שמן, ובכך גורם שימשך השמן  
אחר הפתילה וידלק מהר יותר, וּמְגַלִּי נִפְטָא – וכן המסיר את הכיסוי  
מהנה של נפט, ובכך גורם שהאש נמשכת אחריו ובווערת יותר,  
ודולקת מהר יותר, קַעֲבֵר – עובר בכך מִשּׁוּם איסור 'כָּל תַּשְׁחִית'  
(דברים כ ט), שהרי בכך הוא גורם שיתכלו השמן והנפט מהר יותר  
מכפי הצורך.

הגמרא חוזרת להביא מהתוספתא בענין דרכי האמורי, ומביאה דבר

נוסף שאין בו משום דרכי האמורי: האומר בעת שמוזג ונותן את הכוס  
לפני המסובים, 'חֲמֵרָא וְחֵי לָפּוּם רַבָּנָן' – יין וחיים לפיהם של  
החכמים, אֵין בּוֹ מִשּׁוּם דְּרָכֵי הָאֹמֶרִי, שהרי אומר זאת לברכה ולא  
לניחוש.  
מביאה התוספתא מעשה בענין זה: מַעֲשֶׂה בְּרַבִּי עֲקִיבָא שֶׁעָשָׂה  
מִשְׁתָּה של נישואין לִבְנוֹ, וְעַל כָּל כּוֹס וכו'שֶׁהִבִּיא וּמוֹזַג וּנְתַן לִפְנֵי  
המסובים, אֹמֵר 'חֲמֵרָא וְחֵי לָפּוּם רַבָּנָן' – יין וחיים לפיהם של  
החכמים, חֵי וְחֲמֵרָא לָפּוּם רַבָּנָן וְלָפּוּם תִּלְמִידֵיהוֹן – חיים ויין  
לפיהם של החכמים ולפי תלמידיהם.

## הדרן עלך כמה אשה

## פרק שביעי – בלל גדול

כל מצות לא תעשה שהעובר עליה במזיד חייב כרת, אם עבר עליה  
בשגגה, חייב להביא קרבן חטאת.  
העובר בשוגג על כמה עבירות שחייבים עליהם חטאת, כגון האוכל  
חלב ודם, חייב חטאת על כל עבירה ועבירה, ואפילו עשה כמה  
עבירות במעשה אחד, חייב חטאת על כל עבירה. אולם העושה  
עבירה אחת כמה פעמים אינו חייב אלא חטאת אחת. ומכל מקום  
לענין מלאכות שבת למדנו מהפסוקים 'חילוק מלאכות', כלומר,  
שהעושה הרבה אבות מלאכות בשוגג חייב חטאת על כל אב  
מלאכה, אף על פי שכל המלאכות בכלל האזהרה של 'לא תעשה'  
כל מלאכה' (שמות כ ט).  
אינו חייב חטאת על עבירה בשוגג אלא אם כן נודע לו אחר כך  
שחטא בודאי, שנאמר (ויקרא ד כח) 'אִי הוֹדַע אֱלֹוֹי חֲטָאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא  
וְהִבִּיא קֶרְבָּנוֹ' וגו', שכשחטא היה סבור שהוא היתר ולאחר מכן נודע  
לו שאיסור היה. הלכך אף על פי שהעובר עבירה אחת בשוגג כמה  
פעמים בהעלם אחד [שלא נודע לו בינתיים שחטא] אינו חייב אלא  
חטאת אחת, שהכל שגגה אחת היא, וכמעשה אחד הוא חשוב [ואינו  
דומה לעובר על כמה איסורים בהעלם אחד שהוא חייב חטאת על  
כל מין עבירה], מכל מקום אם שגג בה ואחר כך נודע לו, וחזר ושגג  
באותה עבירה עצמה, חייב חטאת על כל אחת ואחת, שהידיעה  
שנודע לו שעשה איסור מחלקת את המעשים, והרי הן כשתי שגגות.  
וכמה מיני שגגות יש, א. אי ידיעת האיסור, כגון שאינו יודע שאסור  
לזרוע בשבת וזרע. ב. אי ידיעת הסיבה הגורמת לאיסור, כגון שאינו  
יודע ששבת היום ועשה מלאכה. המשנה להלן תבאר באיזו שגגה  
מביא חטאת על כל מלאכה, ובאיזו שגגה אינו מביא אלא חטאת  
אחת על כל המלאכות שעשה בכל השבתות או על כל המלאכות  
שעשה בכל שבת ושבת. ג. כפי שיבואר בגמרא להלן (טו) יש מקרה  
נוסף של שגגה והוא אי ידיעת חומר העונש, כגון שלא ידע שהמחלל  
שבת דינו כרת ועשה מלאכה.

## משנה

העושה אחת מהמלאכות האסורות בשבת במזיד בעדים ובהתראה  
חייב סקילה. ובלא עדים או התראה חייב כרת, ובשוגג חייב חטאת.  
משנה זו מבארת כמה חטאות צריך להביא אדם שעשה כמה שגגות  
בשבת: כָּל־גְּדוֹל אֹמְרוֹ בְּשִׁבְתָּ, כָּל הַשּׁוֹכֵחַ עֵינֵיךָ שִׁבְתָּ – שאינו  
יודע שיש איסור שבת בתורה, ומחמת כך עָשָׂה מְלָאכֹות הִרְבָּה  
בְּשִׁבְתּוֹת הִרְבָּה, אֵינוֹ חָיִיב אֶלָּא חֲטָאֹת אֶחָת על כל השבתות  
שחילל, מפני שהכל נקרא שגגה אחת.  
הַיּוֹדֵעַ עֵינֵיךָ שִׁבְתָּ – שידוע שיש איסור שבת בתורה ושאסור לעשות  
בה מלאכות, אבל שכח שהיום שבת, וכן היה כמה שבתות ששכח  
שהיום שבת, ומחמת כך עָשָׂה מְלָאכֹות הִרְבָּה בְּשִׁבְתּוֹת הִרְבָּה, ולא  
נודע לו בינתיים שחטא, חָיִיב חטאת אחת עַל כָּל שִׁבְתָּ וְשִׁבְתָּ  
שחילל.  
הַיּוֹדֵעַ שֶׁהוּא שִׁבְתָּ, וְעָשָׂה מְלָאכֹות הִרְבָּה בְּשִׁבְתּוֹת הִרְבָּה, לפי  
שלא ידע שמלאכות אלו אסורות, ועשאן כמה פעמים בכמה  
שבתות, חָיִיב חטאת אחת עַל כָּל